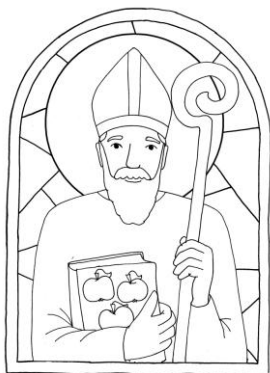

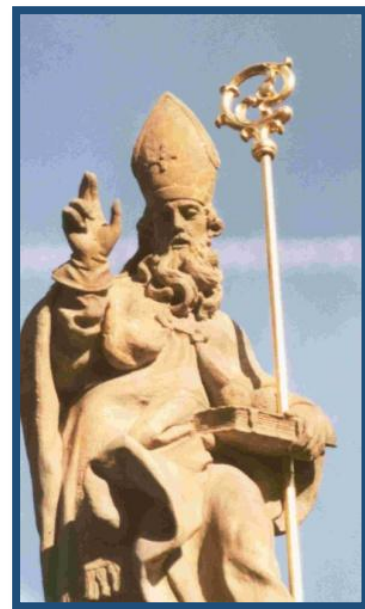
Mikuláš

Mikuláš, jméno, které máme všichni spojené s mikulášskými obchůzkami 5. prosince. Podle kalendáře však Mikuláš slaví svůj svátek o den později.

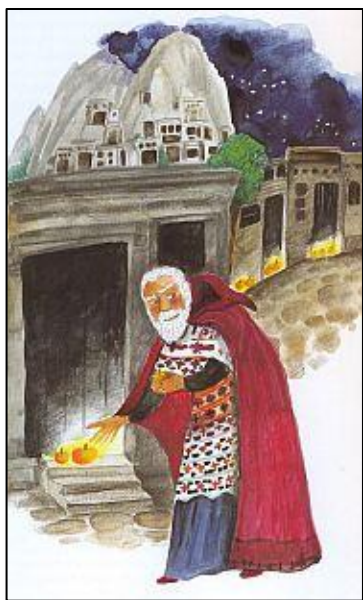

Svatý Mikuláš, biskup z Myry, podle kterého vznikla tradice obdarování v den jeho svátku, je uctíván v celém křesťanském světě. Byl uznáván mezi širokými vrstvami hlavně pro svou štedrost a jako zachránce nespravedlivě obviněných. Stal se dokonce patronem některých zemí a měst. Ve východních církvích je druhým nejuctívanějším svatým vůbec.

Přestože svatým nebyl nikdy prohlášen oficiálně, stalo se jeho uctívání součástí víry širokých vrstev.

Vypráví se, že když mu zemřeli rodiče, rozdal Mikuláš celé své dědictví chudým a pro sebe si nenechal nic. Během svého života vykonal mnoho dobrých činů, a tak je s jeho životem spojeno několik legend.

Jedna legenda popisuje **příběh šlechtice, který měl tři dcery. Přišel však o majetek a hrozilo, že dcery budou prodány. Martin sestry zachránil, když jim daroval věno a zaplatil otcovy dluhy.**

Také se **vypráví, že vzkřísil tři děti, které zlý hostinský zabil.** Tento příběh pravděpodobně vychází ze skutečnosti, že sv. Mikuláš přezkoumával rozsudky smrti a mnohdy zachránil nespravedlivě odsouzené před popravou, v legendě se tak ze záchrany stalo vzkříšení.

Lidé si také vyprávěli legendu o tom, jak **Mikuláš i po své smrti každý rok o Vánocích procházel svým městem. V přestrojení obcházel obydlí chudých a kladl jim přede dveře pozlacená jablka a ořechy.**

Pro své skutky je svatý Mikuláš uctíván jako patron námořníků, dětí, vězňů, obchodníků, lukostřelců, lékárníků, právníků i studentů.

Postava muže s bílou bradou v červeném plášti, na hlavě biskupská mitra a v ruce biskupská berla. Taková je dokonalá představa svatého Mikuláše, který každý rok přichází mezi děti, aby ty nejhodnější obdaroval drobnými dárky. Nejčastěji děti dostávají, stejně jako v dobách minulých, sladkosti, ovoce, ořechy a drobné hračky.

V předkřesťanských dobách bylo zvykem v tento den pořádat mikulášské průvody maškar. Církev však toto bujaré veselí začala omezovat a zhruba v 19. století pak Mikuláše doprovázel už jen čert a anděl. Tuto podobu si mikulášské obchůzky zachovaly do dnešní doby.

Mikuláš nese koš s dárky a také knihu, kde je zapsáno, které děti byly celý rok hodné a kdo zlobil. Čert, který Mikuláše doprovází, je připravený každého hříšníka pokárat nebo postrašit. Anděl se naopak za děti přimlouvá a pomáhá s rozdáváním dárků.

V minulosti byly mikulášské obchůzky velmi podobné, jen dříve děti musely umět odříkat modlitbu a dnes stačí pěkná básnička.

Mikuláš ztratil plášť,
Mikuláška sukni,
hledali, nenašli,
byli oba smutní.

Mik, mik, Mikuláš,
přišel s čertem na koláč.
Čerte, čerte chlupatý,
nechej pytel za vraty.
Slibuju ti, slibuju,
že už zlobit nebudu.

Položili jste si někdy otázku, proč Mikuláš chodí s nadílkou 5. prosince, tedy den před svátkem Mikuláše? Je to proto, že až do 16. století začínal nový den západem slunce dne předchozího.

Stejně jako mikulášské obchůzky jsou známé i **obchůzky Barborek, 4. prosince a obchůzky Lucek, 13. prosince.**

Barborky byly bíle oděné ženy se závojem přes obličej. Chodily po domácnostech, dohlížely na to, jestli byly děti celý rok hodné a zkoušely je z náboženství a modliteb. Ty hodné obdarovaly drobným dárkem, zlobivé děti dostaly uhlí a brambory, někdy i metlou.

Bílé postavy s bílým obličejem od mouky, nebo s dlouhým zobákem, to byly **Lucky**. Chodili po domech a kontrolovaly, zda je v domácnostech vše uklizeno. Samy vše symbolicky ometaly metličkami z husí perutě, které nosily s sebou. Také zkoušely děti, zda dodržují půst a nejedí cukroví. Kdyby nebyly poslušné, mohly by si je Lucky „dát do břicha“.

Ženy a dívky v tento den nesměly příst. Věřilo se, že té **přadleně, kterou by Lucka přistihla při práci, naplnila by komínem světnici prázdnými vřeteny a ta by musela přadlena obratem napříst.**

Jména Barbora, Mikuláš i Lucie jsou spojena s řadou pranostik. Uvidíme, zda se letos některá z pranostik vyplní.

**Snese-li led o svaté Barboře hus,
snese o Vánocích vůz.**

**O svatém Mikuláši
často snížek prší.**

**Umaže-li si Lucie šaty od bláta,
bude si je po celý leden přepírat.**

**Na svatou Lucii jasný den,
urodí se konopí a len.**

**Jaké zimy v prosinci, taková
tepla v červnu.**

Pěkným dárkem od Mikuláše bývaly **švestkoví čerti**. Lidé si je mohli koupit na mikulášských trzích, ale kdo měl nasušené švestky doma, mohl si takového čerta vyrobit sám. Potřeboval k tomu, sušené švestky, rozinky a slabý drát, který se dal tvarovat. Dnes můžeme drát nahradit špejlemi. Výroba švestkového čerta může být pěkná zábava pro celou rodinu.

Krásným zvykem bylo ozdobit si domov ozdobou z jablíček, které se říkalo „**česká zahrádka**“. Jablka, která tvoří základ, symbolizují zdraví a štěstí a ostatní sušené plody přání bohaté úrody.

Na výrobu potřebujeme pět červených jablíček, rozinky, sušené ovoce, stálezelené větvičky a špejle.

Děti určitě potěší **mikulášské figurální pečivo** z kynutého těsta. Při tvorbě pečiva se fantazii se meze nekladou, vytvořit můžete figurky čertů, Mikulášů i andělů nebo ptáčka, zajíčka, hada, esíčko či brýle. Z těsta si vyválíme dlouhé válečky (20-40 cm) a z nich tvoříme jednotlivé figurky. Zdobíme rozinkami nebo novým kořením.

Na těsto potřebujete:

- 600 g polohrubé mouky
- 100 g tuku
- 100 g pískového cukru
- 2 žloutky
- 10 g droždí (rozmícháme v mléce)
- špetka soli
- ¼ l mléka
- trochu citronové kůry

Vše zpracujeme v tužší těsto a dáme kynout na teplé místo. Stejně tak necháme krátce vykynout hotové figurky, než je dáme do předem vyhřáté trouby. Pokud těsto před pečením potřeme rozšlehaným vajíčkem, budou po upečení figurky krásně lesklé.

Přejeme klidný adventní čas, dobrou náladu a bohatou mikulášskou nadílku.